

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: **SSO Agnieszka Wieczorek**

Protokolant: st.prot.sąd. Agnieszka Krzyżaniak

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa **R. D. i S. D.**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. z siedzibą**

w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

1. ogranicza wykonalność bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) wystawionego w dniu 07.06.2003 r., zaopatrzonego w dniu 25.08.2003 r. klauzulą wykonalności do egzekucji z nieruchomości powodów S. D. i R. D. zapisanej w księdze wieczystej (...) Sądu Rejonowego P. (...) w P. położonej w P. przy ul. (...);
2. w pozostałym zakresie powództwo oddała;
3. koszty postępowania wzajemne między stronami znosi.

A. Wieczorek

UZASADNIENIE

Powodowie S. D. i R. D. wnieśli powództwo przeciwegzekucyjne przeciwko pozwanemu **Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.** o pozbawienie w całości wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 czerwca 2003 r. i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazali, iż w dniu 7 czerwca 2003 r. pozwany wystawił powodowi bankowy tytuł egzekucyjny (BTE). Następnie Sąd Rejonowy w P. postanowieniem z dnia 25 sierpnia 2003 r. zaopatrzył go w klauzulę wykonalności. W postanowieniu o nadaniu klauzuli wskazano, że na podstawie BTE powodowie powinni uiścić na rzecz pozwanego kwotę, która nie może przekroczyć 200.000 zł. W dniu 24 września 2003 r. Komornik Sądowy Rewiru VI przy Sądzie Rejonowym w P.- J. S. wszczął postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt (...). Postępowanie to zostało umorzone w dniu 17 maja 2006 r. W dalszej kolejności w dniu 9 września 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie rejonowym P. (...) w P. A. K., na wniosek pozwanego, w oparciu o BTE wszczął kolejne postępowanie egzekucyjne przeciwko powodom pod sygn. akt (...). Postępowanie to, wobec bezskuteczności egzekucji, zostało umorzone postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2014 r. W dniu 26 lipca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym P. (...) w P.- R. J., na wniosek pozwanego, w oparciu o BTE wszczął przeciwko powodom kolejne postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt (...) które toczy się obecnie. Zdaniem powodów ze względu na to, że pomiędzy umorzeniem pierwszego, a wszczęciem drugiego ze wskazanych wyżej postępowań egzekucyjnych minęło przeszło

5 lat, w oparciu o art. 118 kc wierzytelność objęta BTE uległa przedawnieniu. Zatem została spełniona przesłana określona dyspozycją art. 840 § 1 pkt 2 kpc uprawniająca powodów z wystąpieniem powództwa przeciwegzekucyjnego przeciwko pozwanemu (k. 2-8).

Postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Okręgowym w P. z dnia 9 czerwca 2017 r. powodowie zostali zwolnieni od kosztów sądowych w części tj. w zakresie opłaty sądowej od pozwu, w pozostałym zakresie wniosek powodów został oddalony (k. 62).

Postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 lipca 2017 r. w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia, zawieszono postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym P. (...) w P.-R. J., sygn. akt (...) do czasu prawomocnego zakończenia niniejszego postępowania (k. 71 i n.).

Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 21 września 2017 r. w sprawie o sygn. akt I Acz 1179/17 oddalono zażalenie pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 lipca 2017 r. (k. 95 i n.)

W odpowiedzi na pozew (k. 105-107) pozwany wniósł o oddalenie powództwa co do pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu uznał za niesporny stan faktyczny naprowadzony przez powodów, nie kwestionując przedłożonych przez nich dowodów na okoliczność przedawnienia roszczenia. Nadmieniał, że bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 7 czerwca 2003 r. (BTE) został wystawiony w związku z zadłużeniem powodów z tytułu umowy o pożyczkę hipoteczną z dnia 4 lipca 2002 r. nr (...). W umowie pożyczki wskazano, że zabezpieczeniem pożyczki jest hipoteka kaucyjna do wysokości równej 200% kwoty udzielonej pożyczki na lokalu mieszkalnym położonym przy ul. (...)/A w P., wpisana do księgi wieczystej KW (...) prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości. Dodał, że hipoteka kaucyjna do kwoty 200.000 zł została wpisana w księdze wieczystej (...) w dniu 17 listopada 2003 r., na podstawie wniosku powodów z dnia 4 lipca 2002 r. i oświadczenia pozwanego z dnia 4 lipca 2002 r. Zatem wierzytelność objęta tytułem wykonawczym w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego w dniu 7 czerwca 2003 r., zaopatrzonego w dniu 25 sierpnia 2003 r. klauzulą wykonalności została zabezpieczona hipoteką kaucyjną obciążającą nieruchomość (...) stanowiącą własność powodów w częściach ułamkowych. Wobec tego pozwany powołał się na przepis art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (u.k.w.h.) wskazując, iż mimo przedawnienia wierzytelności, wierzyciel może zaspokoić się z nieruchomości obciążonej hipoteką, zabezpieczającą tę wierzytelność. Jednocześnie podniósł, iż przedmiotowa hipoteka kaucyjna, obciążająca nieruchomość powodów, powstała przed 20 lutego 2011 r. tj. przed nowelizacją ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Wobec tego zgodnie z uchyloną ustawą nowelizującą art. 104 u.k.w.h. zabezpiecza ona odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki.

W piśmie procesowym z dnia 14 grudnia 2017 r. (k. 140 i n.) powodowie podtrzymali swoje stanowisko oraz wnieśli ewentualnie na podstawie art. 319 kpc o zastrzeżenie powodom prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności.

W uzasadnieniu wskazali, iż w przypadku przedawnienia wierzytelności sąd jest zobowiązany do pozbawienia w całości wykonalności tytułu egzekucyjnego, z zastrzeżeniem wynikającym z art. 319 kpc , zwłaszcza że Bank jako profesjonalista wszczął egzekucję nie tylko z nieruchomości, na której została ustanowiona hipoteka, egzekwując przedawnione roszczenie. Jedynym zatem środkiem obrony powodów było wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego w trybie art. 840 § 1 kpc.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

Powodowie S. D. i R. D. zawarli z pozwanym Bank (...)- Spółka Akcyjna z (...) w W. w dniu 4 lipca 2002 r. umowę pożyczki hipotecznej nr (...).

Bank udzielił pożyczkobiorcom na ich wniosek z dnia 28 czerwca 2002 r. pożyczki w kwocie 100.000 zł, waloryzowanej kursem średnim waluty w USD ogłaszanym przez NBP (§ 1 zd. 1 umowy).

W umowie pożyczki wskazano, że zabezpieczenie pożyczki stanowi hipoteka kaucyjna do wysokości równej 200% kwoty udzielonej pożyczki na lokalu mieszkalnym położonym przy ul. (...) / A w P., wpisana do księgi wieczystej KW (...) prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości (§ 10 pkt 1 umowy).

Dowód: odpis z rejestru KRS pozwanego (k. 111-114), umowa o pożyczkę hipoteczną z dnia 4 lipca 2002 r. nr (...) (k. 115-124).

Hipoteka kaucyjna do kwoty 200.000 zł została wpisana w dniu 17 listopada 2003 r, w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy P. (...) w P., V Wydział Ksiąg Wieczystych, na podstawie wniosku powodów z dnia 4 lipca 2002 r. i oświadczenia pozwanego z dnia 4 lipca 2002 r.

Dowód: wniosek o wpis hipoteki kaucyjnej (k. 125), oświadczenie z dnia 4 lipca 2002 r. (k. 126), odpis księgi wieczystej nr (...) (k. 127-135).

W dniu 7 czerwca 2003 r. został wystawiony przez pozwanego bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) (BTE). W bankowym tytule egzekucyjnym wskazano, że zadłużenie powodów z tytułu umowy o pożyczkę hipoteczną z dnia 4 lipca 2002 r. nr (...) wynosi łącznie na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego 97.732,90 zł i od dnia 8 czerwca 2003 r. rośnie o należne odsetki ustawowe w wysokości 1,5 razy odsetki w stosunku rocznym z uwzględnieniem zmian odsetek ustawowych w późniejszym okresie, od kwoty całego niespłaconego zadłużenia. Podano, że na kwotę zadłużenia składają się kwota 90.269,02 zł z tytułu niespłaconego kapitału, kwota 7.414,25 zł z tytułu odsetek umownych i kwota 22, 63 zł z tytułu kosztów upomnień.

Postanowieniem Sąd Rejonowego w P. z dnia 25 sierpnia 2003 r. bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 7 czerwca 2003 r. został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Na jego podstawie powodowie powinni uiścić na rzecz pozwanego kwotę, która nie może przekroczyć 200.000 zł.

Dowód. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 7 czerwca 2003 r. (k. 11), postanowienie Sąd Rejonowego w P. z dnia 25 sierpnia 2003 r. (k. 12).

W dniu 24 września 2003 r. Komornik Sądowy Rewiru VI przy Sądzie Rejonowym w P. - J. S. wszczął postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygn. akt (...)

Postanowieniem z dnia 17 maja 2006 r. postępowanie to zostało umorzone.

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji (k. 13), postanowienie z dnia 17 maja 2006 r. (k. 15), zawiadomienie o umorzeniu egzekucji (k. 14).

W dniu 9 września 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym P. (...) w P. -A. K., na wniosek pozwanego, w oparciu o bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 7 czerwca 2003 r. wszczął kolejne postępowanie egzekucyjne przeciwko powodom prowadzone pod sygn. akt (...).

Postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2014 r. postępowanie to, wobec bezskuteczności egzekucji zostało umorzone.

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji (k. 16-17), zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości (k. 18-19), postanowienie z dnia 4 sierpnia 2014 r. (k. 25-26).

W dniu 26 lipca 2016 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym P. (...) w P. R. J., na wniosek pozwanego, w oparciu o bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 7 czerwca 2003 r. wszczął przeciwko powodom kolejne postępowanie egzekucyjne w sprawie o sygn. akt (...).

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji (k. 28). Protokół zajęcia ruchomości, obwieszczenie o licytacji ruchomości (k. 30), dokumenty zgromadzone w aktach sprawy o sygn. akt (...).

Pochodzenie oraz zgodność z oryginałem dokumentów prywatnych i urzędowych nie były kwestionowane przez strony, w związku z czym Sąd uznał je za wiarygodne.

Zgodnie z treścią art. 244 §1 k.p.c. za dokumenty urzędowe należy traktować takie, które sporządzone są w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania i stanowią one dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Na zasadzie art. art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód jedynie tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie bezspornym były wszystkie okoliczności faktyczne naprowadzone przez powodów w uzasadnieniu pozwu, jak również okoliczności faktyczne naprowadzone przez pozwanego w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew. Poza sporem było, iż pozwany wszczął egzekucję z nieruchomości dłużników oraz innych składników majątkowych.

Pozwany w toku postępowania nie kwestionował przedłożonych przez powodów dowodów na okoliczność przedawnienia roszczenia. Podnosił jednak, że wierzytelność objęta tytułem wykonawczym w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego wystawionego w dniu 7 czerwca 2003 r., zaopatrzonego w dniu 25 sierpnia 2003 r. klauzulą wykonalności, została zabezpieczona hipoteką kaucyjną obciążającą nieruchomość (...) stanowiącą własność powodów w częściach ułamkowych. Wobec tego pozwany Bank jako wierzyciel może zaspokoić się z nieruchomości obciążonej hipoteką, zabezpieczającą tą wierzytelność.

Zgodnie bowiem z art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 6 lipca 1982 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1007) (u.k.w.h.) przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepis ten ma zastosowanie zarówno do właściciela nieruchomości będącego dłużnikiem osobistym oraz do właściciela, który jest osobą trzecią. W przypadku przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką wierzyciel hipoteczny może zaspokoić się z nieruchomości obciążonej niezależnie od tego, czy jej właścicielem jest dłużnik osobisty, czy tylko rzeczowy (wyrok SA w Białymstoku z 21 listopada 2013 r., I ACa 593/2013, SIP nr 1402852).

Jeżeli w procesie sądowym przeciwko dłużnikowi osobistemu podniesiono zarzut przedawnienia wierzytelności głównej zabezpieczonej hipoteką, sąd z urzędu powinien zastrzec w wyroku (nakazie zapłaty) prawo dłużnika do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności do przedmiotu hipoteki i sumy hipotecznej (art. 319 k.p.c. w zw. z art. 837 kpc). Tak np. H. Ciepla, w: H. Ciepla, E. Bałan-Gonciarz, Ustawa..., s. 125; Ł. Przyborowski, w: Ustawa..., s. 888. Zob. także wyrok SA we Wrocławiu z 26 stycznia 2012 r., I ACa 1374/2011, Lexis.pl nr 3075401; wyrok SO w P. z 24 stycznia 2014 r., II Ca 1177/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl. Jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych sąd powinien – nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości – uwzględnić powództwo, zastrzegając zarazem na rzecz pozwanego prawo do powołania się w toku egzekucji na ograniczenie odpowiedzialności (art. 319 k.p.c.). Sąd orzekający jednak nie bada i następnie nie oznacza w wyroku szczególnej masy majątkowej ani jej wartości; nastąpić to może dopiero w postępowaniu egzekucyjnym na skutek powództwa przeciwegzekucyjnego dłużnika (jeżeli egzekucja przeprowadzona będzie w sposób niewłaściwy).

W przedmiotowej sprawie nie doszło jednak do procesu sądowego o sporną wierzytelność, bowiem wierzyciel skorzystał ze skróconej drogi sądowej poprzez wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 czerwca 2003 r. (BTE) na który została postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 25 sierpnia 2003 r. nadana klauzula wykonalności z ograniczeniem, że całość wyegzekwowanej kwoty nie może przekroczyć 200.000 zł. Na tej podstawie pozwany Bank wszczął egzekucję, a zatem jedyną drogą do podniesienia zarzutu przedawnienia oraz ustalenia zasad odpowiedzialności powodów jako dłużników osobistych jak i jednocześnie rzeczowych z tytułu art. 77 u.k.w.h. było powództwo przeciwegzekucyjne, wytoczone na podst. art. 840 § 1 pkt 2 kpc (owym zdarzeniem w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 kpc po powstaniu tytułu egzekucyjnego było przedawnienie wierzytelności objętej BTE).

Powodowie jako dłużnicy osobiści są także właścicielami nieruchomości położonej przy ul. (...) / A w P., dla której Sąd Rejonowy P. (...) w P., V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) i na której to ustanowiono hipotekę kaucyjną celem zabezpieczenia wierzytelności.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że hipoteka kaucyjna obciążająca nieruchomość powodów powstała przed dniem 20 lutego 2011 r. tj. przed nowelizacją ustawy o księgach wieczystych i hipotece (została wpisana na skutek wniosku z dnia 8 października 2002 roku). Zatem w oparciu o art. 10 ust 2 ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych ustaw, do hipoteki kaucyjnej zabezpieczającej roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nie objętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przez dniem wejścia niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w dotychczasowym brzmieniu.

Zgodnie z uchyloną ustawą nowelizującą art. 104 u.k.w.h. hipoteka kaucyjna zabezpiecza odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki. Przepis art. 104 u.k.w.h. jest przepisem szczególnym wobec art. 77 zd. 2 u.k.w.h., który odnosi się do hipoteki kaucyjnej w ogólności. Zatem przepis 104 u.k.w.h. sprzed uchylecia, jako przepis szczególny odnoszący się do hipoteki kaucyjnej, wyłączał w tym zakresie zastosowanie art. 77 zd. 2 u.k.w.h., w wersji sprzed nowelizacji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r. sygn. akt II CSK 282/11). Zatem zgodnie z uchyloną ustawą nowelizującą art. 104 u.k.w.h., zabezpiecza on odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki.

Wobec powyższego Sąd uznając, iż nie uległa przedawnieniu wierzytelność w takim zakresie w jakim pozwany może ją egzekwować z nieruchomości powodów jako dłużników rzeczowych, Sąd ograniczył wykonalność bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) wystawionego w dniu 7 czerwca 2003 r., zaopatrzonego w dniu 25 sierpnia 2003 r. klauzulą wykonalności do egzekucji z nieruchomości powodów S. D. i R. D. zapisanej w księdze wieczystej (...) Sądu Rejonowego P. (...) w P. położonej w P. przy ul. (...) w pozostałym zakresie powództwo oddalając.

Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie, w jakim powodowie żądali pozbawienia wykonalności BTE w całości, ze względu na to, że można prowadzić egzekucję wierzytelności w nieruchomości obciążonej hipoteką, przy czym niezasadny okazał się podniesiony przez pełnomocnika powodów na rozprawie w dniu 31 stycznia 2018 roku zarzut, iż hipoteka nie została skutecznie ustanowiona bowiem do jej wpisu doszło po wypowiedzeniu umowy. Jak bowiem wynika z zawiadomienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 21 listopada 2003 roku wpisu hipoteki dokonano na podstawie wniosku z dnia 8 października 2002 roku, a zgodnie z treścią art. 29 u.k.w.h. wpis w księdze ma moc wsteczną od chwili złożenia wniosku o dokonanie wpisu, umowa zaś została wypowiedziana w dniu 11 marca 2003 roku.

O kosztach procesu sąd orzekł na podst. 100 kpc. Powodowie byli zwolnieni w części od kosztów sądowych tj. w zakresie opłaty od pozwu. Natomiast pozostałe koszty w postaci opłaty od zażalenia w wysokości 30 zł, kosztów zastępstwa procesowego, opłaty kancelaryjnej, występujących jednakowo po obu stronach procesu Sąd wzajemnie zniósł. Zważyć należy, iż nie sposób było w tym procesie rozliczyć stron matematycznie co do stopnia wygranej, czy przegranej. W związku z podniesieniem przez powodów zarzutu przedawnienia roszczenia ograniczona została wykonalność BTE zaopatrzonego w klauzulę wykonalności do egzekucji z nieruchomości powodów. Zatem powodowie wygrali co do żądania pozbawienia wykonalności BTE w części odnoszącej się do egzekucji z pozostałych składników majątkowych, poza nieruchomością. Pozwany zaś wygrał w zakresie przeciwnym, tj. z uwagi na dopuszczalność egzekwowania wierzytelności zabezpieczonej hipoteką – tj. z prawa własności nieruchomości powodów. Sąd przy tym nie podziela stanowiska powodów, iż to pozwany winien ponosić całe koszty procesu, skoro wszczął egzekucję co do wierzytelności przedawnionej nie tylko z nieruchomości obciążonej hipoteką, ale też z innych składników majątkowych dłużników. Zważyć bowiem należy, iż dopóki dłużnik nie podniesie zarzutu przedawnienia, taka egzekucja jest prawnie dopuszczalna i skuteczna. Nie można wierzycielowi zatem z tego tytułu czynić zarzutu, bowiem nie musi on z góry zakładać na etapie kierowania wniosku egzekucyjnego, iż dłużnik zarzut przedawnienia podniesie w odrębnym powództwie przeciwegzekucyjnym. Wszak przedawnienia nie uwzględnia się z urzędu w sądowym dochodzeniu wierzytelności, lecz jedynie za zarzut procesowy.

SSO Agnieszka Wieczorek